

KURZ ROZVOJE SOCIÁLNÍCH A
PEDAGOGICKÝCH DOVEDNOSTÍ

Využití aktivizačních metod

doc. PhDr. Ing. Eva Jarošová, Ph.D.

Ing. Hana Lorencová, Ph.D.

Akademické centrum FPH VŠE
Praha 26. 5. 2015

Teaching Excellence

Aktivizující metody

- ✓ Aktivita, která má vztah k obsahu předmětu a která zapojí všechny studenty ve třídě/posluchárně k tomu, aby dělali něco jiného než pouhé sledování učitele, naslouchání a dělání si poznámek (Felder, Brent, 2009).
- ✓ Aktivizující techniky mohou být i velmi krátké (např. jen pár minut).
- ✓ I přednášky pro velké počty studentů mohou v sobě zahrnovat aktivizující techniky, které překračují tradiční postupy.

Proč používat metody s využitím skupinové dynamiky?

- ✓ Skupinová dynamika zvýrazňuje možnost využití skupiny k akceleraci učení (observační učení, kooperační učení apod.).
- ✓ Skupinová práce studentům zahrnuje v sobě nejen kognitivní (poznávací), ale i emocionální prvky učení.
- ✓ Práce ve skupinách umožňuje studentům získávat kooperativní dovednosti, komunikační dovednosti a další významné kompetence pro pracovní život.

Aktivizující metody v přednáškách

- ✓ Jaké aktivizující metody jste zažili u svých vyučujících efektivně využité v rámci přednášek?

Práce s otázkami studentů - zásady

- ✓ Dejte najevo, že **otázky očekáváte a pozitivně přijímáte**. Vyvarujte se negativního posuzování otázek.
- ✓ Směřujte Vaši odpověď **k celé skupině, ne pouze k osobě, která otázku položila**. Vyvarujte se „ping-pongu“ mezi učitelem a jedním studentem.
- ✓ Odpovídejte **stručně**.
- ✓ Ověřte si, zda je vaše **odpověď postačující a jasná** (nikoli však „Rozuměl jste odpovědi?“, ale „Říkám to srozumitelně?“, „Dává to smysl?“ apod.).

Práce s otázkami studentů

Otázky zpravidla mají dva hlavní obsahové prvky:

- ✓ „technický“ obsah (soustředěný na předmět)
- ✓ „pocitový, emocionální“ obsah (soustředěný na zájmy, potřeby, osobní emoce)

Zvládání obsahové stránky otázky studentů – 1/2

Předběžné otázky:

- ✓ pokud to souvisí s daným okamžikem, odpovězte stručně,
- ✓ pokud to nesouvisí, otázku přivítejte, ale odpověď odložte (např. ji napište na tabuli a ve vhodný okamžik se k ní vraťte).

Zvládání obsahové stránky otázky studentů – 2/2

Řetězec otázek:

- ✓ shromážděte je, logicky spojte (s užitím tabule), zodpovězte.

Pokud je otázka zcela mimo předmět výkladu:

- ✓ sdělte to a vysvětlete, proč si to myslíte.

Reakce na odpovědi studentů 1/2

- ✓ **Aktivní naslouchání myšlenkám studentů.**
- ✓ Nevyžadovat odpověď okamžitě.
- ✓ Ponechání času pro přemýšlení („čekací doba“ – min. 3 vteřiny, zeptat se znovu, reformulovat otázku, nejít dál bez odpovědi na vznesenou otázku; případně nechat promyslet ve dvojicích apod.)
- ✓ Správné odpovědi – stručné ocenění, nikoliv přehnaná chvála.

Reakce na odpovědi studentů 2/2

- ✓ Nesprávné či nepřesné odpovědi – pokud je to možné, striktně hned neoznačit odpověď jako nesprávnou, ale „hodit záchranný kruh“, např. :
  - Uvést otázku, na kterou by studentova odpověď byla správná.
  - Pomoci studentovi nepřímou nápovědou, dodatečným údajem, připomenutím apod.
  - Při sporné nebo nesprávné úvaze studenta mu nabídnout další alternativy či opomenuté faktory k úvaze, případně vyzvat ostatní k vyslovení vlastního názoru.
  - Vyžádat si vyjasnění a rozvinutí názoru studenta.
  - Podpořit myšlenkový proces studenta dalšími otázkami či informacemi, které ho vedou k hlubšímu promyšlení popř. ke korekci názoru.

Případové studie

- ✓ je (skutečným, reálným) příběhem
- ✓ má pedagogický účel
- ✓ stimuluje diskusi a analýzu
- ✓ stimuluje formulaci rozhodnutí a řešení, která jsou zaměřena na akci
- ✓ může být využita individuálně i skupinově.

Proč využívat případové studie?

- ✓ Je to snímek reality
- ✓ Vyprávění příběhu zvyšuje zapojení studentů
- ✓ Poskytuje vhled do komplexnosti problému
- ✓ Propojuje teorii s praxí
- ✓ Ukazuje teoretické koncepty v kontextu

Příprava na výuku

- ✓ Jasné výukové cíle
- ✓ Rozmyslet si rozdělení třídy: individuální nebo skupinový úkol
- ✓ Jak bude zachycován průběh diskuse?
- ✓ Připravit si vstupní otázky
- ✓ Rozmyslet si způsob vedení diskuse
- ✓ Závěr?

Vedení diskuse při použití případové studie

- ✓ Držet diskusi v daném tematickém rámci.
- ✓ Zapojovat všechny studenty do diskuse.
- ✓ Usnadňovat propojení s teoretickými koncepty a povzbuzovat jejich aplikaci.
- ✓ Zaujímat podle potřeby roli „d'áblova advokáta“.
- ✓ Povzbuzovat protichůdné názory.
- ✓ Průběžně sledovat čas.

Simulace

- ✓ Pojem „simulace“ zahrnuje řadu různých výukových postupů (hraní rolí, týmová cvičení, manažerské hry, simulace s využitím výpočetní techniky apod.).
- ✓ V zúženém slova smyslu simulace situace, ve které dochází k interakci mezi lidmi, které replikují (byť i v odlišném kontextu či prostředí) skupinové (rozhodovací) procesy.
- ✓ Efektivní využití tohoto typu simulací vyžaduje využití takových výukových postupů (např. záznamové listy pro pozorování, otázky pro skupinovou diskusi a reflexi skupinové práce, které umožní skupině soustředit se na klíčové koncepty, postupy či zásady.

Závěry – významné faktory učení při využití aktivizujících metod

- ✓ Motivace
- ✓ Participace
- ✓ Organizace
- ✓ Relevance
- ✓ Metody
- ✓ Zpětná vazba
- ✓ Ocenění